

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) แบบสองกลุ่มวัดก่อนและหลังการทดลอง (Pretest- Posttest Control Group Design) เพื่อศึกษาถึงผลของโปรแกรมการส่งเสริมการรับรู้ประโยชน์ ต่อพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพตาของผู้สูงอายุ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุเขตดินแดง จำนวน 40 คนแบ่งเป็นกลุ่มควบคุมจำนวน 20 คน และกลุ่มทดลองจำนวน 20 คน โดยจัดกลุ่มตัวอย่าง 20 คนแรกเข้ากลุ่มควบคุม และจัดกลุ่มตัวอย่าง 20 คนหลังเข้ากลุ่มทดลอง โดยจับคู่ให้ทั้งสองกลุ่มมีคุณสมบัติเหมือนกันตามที่กำหนดผลการวิจัยเสนอตามลำดับดังนี้คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุ

ส่วนที่ 2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพตาของผู้สูงอายุก่อนและหลังการใช้โปรแกรมการส่งเสริมการรับรู้ประโยชน์

ส่วนที่ 3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพตาของผู้สูงอายุ หลังการทดลองของกลุ่มที่ได้รับ โปรแกรมการส่งเสริมการรับรู้ประโยชน์กับกลุ่มที่ได้รับการพยาบาลตามปกติ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุ

ตารางที่ 1 ความถี่ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสภาพข้อมูลพื้นฐาน (n=40)

ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มทดลอง (N=20)		กลุ่มควบคุม (N=20)		รวม (N=40)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ						
ชาย	5	12.5	5	12.5	10	25.0
หญิง	15	37.5	15	37.5	30	75.0
อายุ						
60-69 ปี	10	25.0	9	22.5	19	47.5
70-79 ปี	8	20.0	9	22.5	17	42.5
80 ปีขึ้นไป	2	5.0	2	5.0	4	10.0

ตารางที่ 1(ต่อ) ความถี่ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสภาพข้อมูลพื้นฐาน (n=40)

ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		รวม	
	(N=20)		(N=20)		(N=40)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
โรคประจำตัว						
ไม่มีโรคประจำตัว	6	15.0	8	20.0	14	35.0
โรคเบาหวาน	5	12.5	4	10.0	9	22.5
โรคความดันโลหิตสูง	6	15.0	6	15.0	12	30.0
โรคหัวใจ	3	7.5	2	5.0	5	12.5
สถานภาพ						
โสด	1	2.5	5	12.5	6	15.0
สมรส/คู่	12	30.0	5	12.5	17	42.5
หม้าย	5	12.5	8	20	13	32.5
หย่า/แยก	2	5.0	2	5.0	4	10.0
การศึกษา						
ไม่เคยเข้าโรงเรียน	3	7.5	3	7.5	6	15.0
ประถมศึกษา	7	17.5	7	17.5	14	35.0
มัธยมศึกษา	4	10.0	4	10.0	8	20.0
อุดมศึกษาขึ้นไป	6	15.0	6	15.0	12	30.0
อาชีพ						
ข้าราชการบำนาญ/ เกษียณ	2	5.0	3	7.5	5	12.5
แม่บ้าน/งานบ้าน	11	27.5	12	30.0	23	57.5
ค้าขาย	2	5.0	1	2.5	3	7.5
รับจ้าง	5	12.5	4	10.0	9	22.5
รายได้ของตนเอง/เดือน						
ไม่มีรายได้	2	5.0	2	5.0	4	10.0
1,000-5,000 บาท/เดือน	10	25.0	11	27.5	21	52.5
5,001-10,000บาท/เดือน	5	12.5	4	10.0	9	22.5
10,001 บาทขึ้นไป	3	7.5	3	7.5	6	15.0

ตารางที่ 1(ต่อ) ความถี่ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสภาพข้อมูลพื้นฐาน (n=40)

ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		รวม	
	(N=20)		(N=20)		(N=40)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การอยู่อาศัย						
อยู่คนเดียว	1	2.5	2	5.0	3	7.5
อยู่กับคู่สมรส 2 คน	3	7.5	2	5.0	5	12.5
อยู่กับคู่สมรสและ บุตรหลาน	13	32.5	9	22.5	22	55.0
อื่นๆ	3	7.5	7	17.5	10	25.0
สถานที่รักษาเมื่อเจ็บป่วย						
โรงพยาบาลของรัฐ	15	37.5	14	35.0	29	72.5
โรงพยาบาลเอกชน	1	2.5	2	5.0	3	7.5
สถานีนอนมัย	3	7.5	2	5.0	5	12.5
อื่นๆ	1	2.5	2	5.0	3	7.5
สิทธิการรักษา						
บัตรทอง	8	20.0	7	17.5	15	37.5
ข้าราชการบำนาญ/ บุตรรับราชการ	6	15.0	9	22.5	15	37.5
จ่ายเอง	3	7.5	2	5.0	5	12.5
ปัญหาเกี่ยวกับโรคตา 5 ปีที่ผ่านมา						
มี	17	42.5	16	40.0	33	82.5
ไม่มี	3	7.5	4	10.0	7	17.5
การจัดการกับปัญหาโรคตาที่เกิดขึ้น						
ไม่ได้ทำอะไร	10	25.0	8	20.0	18	45.0
รักษาเอง	1	2.5	1	2.5	2	5.0
ปรึกษานุเคราะห์- สาธารณสุข	6	15.0	8	20.0	14	35.0
อื่นๆ	3	7.5	3	7.5	6	15.0

ตารางที่ 1(ต่อ) ความถี่ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสภาพข้อมูลพื้นฐาน (n=40)

ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		รวม	
	(N=20)		(N=20)		(N=40)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การมีแว่นตาอ่านหนังสือ						
มี	19	47.5	19	47.5	38	95.0
ไม่มี	1	2.5	1	2.5	2	5.0
สภาพแว่นตา						
อ่านชัดเจนดี	6	15.0	13	32.5	19	47.5
พออ่านได้แต่ไม่ชัด	13	32.5	6	15.0	19	47.5
ใช้การไม่ได้	1	2.5	1	2.5	2	5.0
สถานที่ซื้อแว่นตา						
ร้านแว่นตา	10	25.0	9	22.5	19	47.5
คลินิกหมอตา	4	10.0	7	17.5	11	27.5
รถขายแว่น	3	7.5	1	2.5	4	10.0
อื่นๆ	3	7.5	3	7.5	6	15.0
ความจำเป็นของแว่นตา						
มี	19	47.5	18	45.0	37	92.5
ไม่มี	1	2.5	2	5.0	3	7.5
ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพตา						
เคย	8	20.0	8	20.0	16	40.0
ไม่เคย	12	30.0	12	30.0	24	60.0

จากตารางพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นผู้สูงอายุเพศหญิง 30 คน (ร้อยละ 75) อายุระหว่าง 60-69 ปี (ร้อยละ 47.5) ร้อยละ 25 อยู่ในกลุ่มทดลอง และร้อยละ 22.5 อยู่ในกลุ่มควบคุม ส่วนใหญ่ไม่มีโรคประจำตัว (ร้อยละ 35) และมีสถานภาพสมรส (ร้อยละ 42.5)

ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 35) มีรายได้ของตนเองต่อเดือน ประมาณ 1000-5000 บาท (ร้อยละ 52.5) และเป็นแม่บ้านหรือทำงานบ้านมากที่สุด (ร้อยละ 57.5) อาศัยอยู่กับ คู่สมรส บุตรหลานและญาติ (ร้อยละ 55.0) เมื่อเวลาเจ็บป่วยจะเข้ารับการรักษาจากโรงพยาบาลของรัฐ (ร้อยละ 72.5) ใช้สิทธิ์การรักษาพยาบาล เช่น ข้าราชการบำนาญหรือบุตรรับราชการกับใช้บัตรทองซึ่งมีจำนวนเท่ากัน (ร้อยละ 37.5)

ส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับโรคตา (ร้อยละ 82.5) และเมื่อมีปัญหาโรคตากลุ่มตัวอย่าง ผู้สูงอายุไม่ได้ทำอะไรเลยมากที่สุด (ร้อยละ 45) เกือบทั้งหมดมีแว่นตาสำหรับอ่านหนังสือหรือทำงานใกล้ๆมากที่สุด (ร้อยละ 95) โดยส่วนใหญ่แว่นตาอยู่ในสภาพที่ดีอ่านชัดเจนและพออ่านได้เท่ากัน (ร้อยละ 47.5) และซื้อแว่นตามร้านแว่นตามากที่สุด (ร้อยละ 47.5) เกือบทั้งหมดเห็นว่าแว่นตามีความจำเป็นมากที่สุด (ร้อยละ 92.5) และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพตา

ส่วนที่ 2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพตาของผู้สูงอายุก่อนและหลังการใช้โปรแกรมการส่งเสริมการรับรู้ประโยชน์ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม (N=20, N=20)

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพตาของผู้สูงอายุก่อนการทดลองและหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพตา	\bar{X}	ระดับคะแนน	SD	t	df	p- value
ก่อนการทดลอง						
กลุ่มทดลอง	39.98	ปานกลาง	0.402	0.49	38	0.627
กลุ่มควบคุม	38.92	ปานกลาง	0.456			
หลังการทดลอง						
กลุ่มทดลอง	54.88	สูง	0.131	26.408	38	0.000
กลุ่มควบคุม	34.44	ต่ำ	0.209			

จากตารางที่ 2 พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพตา ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพตา ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพตา ในกลุ่มทดลองหลังการทดลองมีค่าเท่ากับ 54.88 ซึ่งอยู่ในระดับคะแนนสูงและกลุ่มควบคุมมีค่าเท่ากับ 34.44 ซึ่งอยู่ในระดับคะแนนต่ำโดยค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพตา ในกลุ่มทดลองหลังการทดลอง สูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$)

ส่วนที่ 3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพตาของผู้สูงอายุ ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการส่งเสริมการรับรู้ประโยชน์กับกลุ่มที่ได้รับการสอนตามปกติ (N=20, N=20)

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพตาของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง

พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพตา	\bar{X}	ระดับคะแนน	SD	t	df	p- value
กลุ่มทดลอง						
หลังการทดลอง	54.88	สูง	0.131	11.416	19	0.000
ก่อนการทดลอง	39.93	ปานกลาง	0.402			
กลุ่มควบคุม						
หลังการทดลอง	34.44	ต่ำ	0.209	-2.894	19	0.009
ก่อนการทดลอง	38.92	ปานกลาง	0.456			

จากตารางที่ 3 พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพตา ในกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพตาหลังการทดลองและก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพตาหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง และในกลุ่มควบคุมพบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพตาหลังการทดลองและก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพตาหลังการทดลองต่ำกว่าก่อนการทดลอง

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพก่อนและหลังการทดลอง
ของกลุ่มทดลอง จำแนกตามรายด้านของพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพตาและภาพรวม (N=20)

กลุ่มทดลอง	\bar{X}	SD	ผลต่าง		t	df	p- value
			Mean	S.D.			
พฤติกรรมออกกำลังกาย							
หลังการทดลอง	4.00	0.000	1.25	0.803	6.962	19	0.000
ก่อนการทดลอง	2.75	0.803					
พฤติกรรมบริโภคอาหาร							
หลังการทดลอง	4.00	0.000	0.73	0.499	6.493	19	0.000
ก่อนการทดลอง	3.28	0.499					
พฤติกรรมใช้แว่นตา							
หลังการทดลอง	3.94	0.131	1.26	0.499	11.296	19	0.000
ก่อนการทดลอง	2.68	0.517					
พฤติกรรมใช้ยาหยอดตา/ป้ายตา							
หลังการทดลอง	3.85	0.366	0.23	0.497	2.101	19	0.009
ก่อนการทดลอง	3.62	0.450					
พฤติกรรมตรวจสอบสุขภาพตา							
หลังการทดลอง	3.85	0.286	1.72	0.874	8.786	19	0.000
ก่อนการทดลอง	2.13	0.798					
พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพตา							
โดยรวม							
หลังการทดลอง	3.92	0.131	1.07	0.420	11.416	19	0.000
ก่อนการทดลอง	2.85	0.402					

จากตารางพบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพตาหลังทดลองเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านของพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพตาก็พบว่ามีความเฉลี่ยพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพตารายด้านเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มควบคุมจำแนกตามรายด้านของพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพตาและภาพรวม (N=20)

กลุ่มควบคุม	\bar{X}	SD	ผลต่าง		t	df	p- value
			Mean	S.D.			
พฤติกรรมการออกกำลังกาย							
หลังการทดลอง	2.00	0.688	0.48	0.835	-2.545	19	0.020
ก่อนการทดลอง	2.48	0.734					
พฤติกรรมการบริโภคอาหาร							
หลังการทดลอง	2.95	0.320	0.08	0.634	-0.529	19	0.603
ก่อนการทดลอง	3.03	0.472					
พฤติกรรมการใช้แว่นตา							
หลังการทดลอง	2.46	0.503	0.23	0.941	-1.093	19	0.288
ก่อนการทดลอง	2.69	0.715					
พฤติกรรมการใช้ยาหยอดตา/ป้ายตา							
หลังการทดลอง	3.07	0.384	0.58	0.629	-4.145	19	0.001
ก่อนการทดลอง	3.65	0.411					
พฤติกรรมการตรวจสุขภาพ							
หลังการทดลอง	1.83	0.494	0.28	0.748	-1.644	19	0.117
ก่อนการทดลอง	2.10	0.838					
พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพตา							
โดยรวม							
หลังการทดลอง	2.46	0.209	0.32	0.489	-2.894	19	0.009
ก่อนการทดลอง	2.78	0.456					

จากตารางพบว่ากลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพตาก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วพบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพตารายด้านหลังการทดลองต่ำกว่าก่อนการทดลองทุกด้าน และพบว่ามีเพียงพฤติกรรมด้านการใช้ยาหยอดตาเพียงด้านเดียวที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01